riniais, tinklelio, rozečių ornamentais. Radiniai perduoti LNM.

Subačiaus St. 19, 21

In 2016, a field evaluation was conducted at the site of utility lines being laid to the house at Subačius St. 19 with the excavation of two test pits (a total of 5.5 m^2) and a watching brief for 167.5 m^2 (Fig. 1). A cultural layer, which was 0.6–1.5 m deep, up to 2.2 m in pits, was recorded in both the test pits and the utility trench locations. It contained isolated 17th–19th-century finds, 73 of which were registered: 40 sherds of 17th–18th-century household pottery, 14 17th-century panel stove tile (*Blattkacheln*) fragments (Fig. 2), 6 bottle glass shards, 9 coins, and 4 other small finds: 2 17th-century tin fittings for a pouch, a 17th-century small ornate buckle, and an 18th–19th-century key shaft and bow.

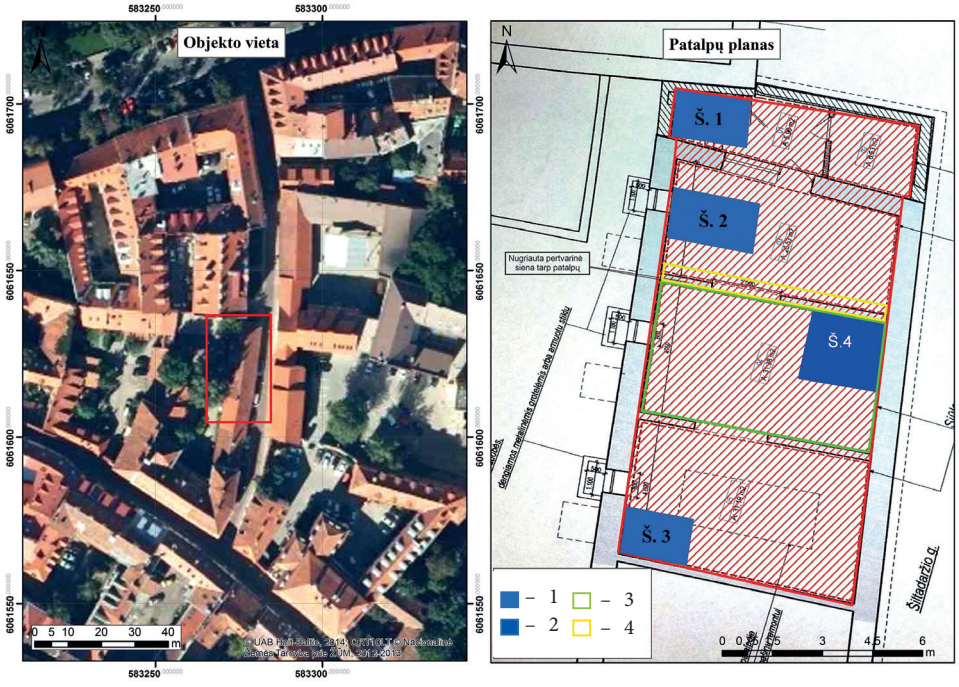
Vitalija Veževičienė,
Tadas Šimanauskas

Bernardinų gatvės 6B patalpos

2016 m. Vilniaus senamiestyje, Lopacinskių rūmų (UK 24967) teritorijoje, Bernardinų gatvės pastato 6B patalpose buvo atlikti detalieji tyrimai (1 pav.), jų metu ištirtas 42 m^2 plotas. Darbai atlikti, nes pastato savininkas planuoja ten įsirengti rūsį. Tyrimų metu atidengtas kultūrinis sluoksnis formavosi XVI–XX a., jis buvo 2,55–2,65 m storio.

1 pav. 2016 m. Bernardinų g. 6B tyrimų vieta: 1 – 2013 m. V. Vėževičienės tyrimai; 2 – 2016 m. šurfo vieta; 3 – 2016 m. tirta perkasa 1; 4 – 2016 m. tirta perkasa 2. V. Vėževičienės brėž.

Fig. 1. The 2016 excavated area at Bernardinų St. 6B: 1 – 2013 investigation by V. Vėževičienė; 2 – 2016 test pit site; 3 – 2016 trench 1; 4 – 2016 trench 2.

Intensyvesnis nagrinėjamos teritorijos apgyvendinimas siejamas su 1524 m. ant Vilnios kranto pastatytu malūnu (popieriaus gamybai) bei tuo metu nutiestu keliu, vėliau Karališko malūno (dabar Šiltadaržio) gatve. Ankstyviausi tirtieji sluoksniai priskiriami XVI a. XVII a. šioje vietoje stovėjo iš kartografijos šaltinių nežinomas pastatas. Galima manyti, kad jis nugriautas XVII a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje. XVIII a. pradžios Vilniaus plane kvartale į V nuo Karališko malūno gatvės namai nepažymėti. Kvartalo į R nuo gatvės PR kampe būta vaivados Zenavičiaus rūmų su sodu. 1808 m. plano duomenimis, tirtoje vietoje stovėjęs medinis namas. Jau 1834 m. Šiltadaržio (Oranžerijos) gatvės R išklotinėje vaizduojamas iki mūsų dienų išlikęs mūrinis Bernardinų gatvės namas 6B (tada arklidės ir karietinė). Tokia situacija vaizduojama 1840 m. Vilniaus plane. XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje pastatytas Šiltadaržio g. namas 3. Tuo metu susiformavo dabartinis Šiltadaržio gatvės V pusės užstatymas, matomas 1938 m. Vilniaus plane.

Šie tyrimai yra tęstiniai – dar 2013 m. KVP patalpose atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu iškasti 3 bendro 11,39 m^2 ploto šurfai. Patalpose aptiktas 2,65–2,75 m storio kultūrinis sluoksnis, formavęsis nuo XVI a. pradžios iki XXI a. pradžios. (*ATL 2013 metais,* 2014, p. 385–387).

2016 m. tyrimai vykdyti Bernardinų g. 6B sklype esančio pastato viduje, dviejose jo patalpose. Tyrimų plotas buvo padalytas į 2 perkasas, kurių ribos atitiko anksčiau buvusias patalpų ribas. Pirmoji 7x5 m dydžio perkasa ištirta visiškai, iki įžemio, kuris pasiektas 2,6 m gylyje, o antroji perkasa, pasikeitus užsakovo planams, ištirta tik iš dalies – 7x1 m dydžio plotas.

Pirmosios perkasos dydis – 42 m^2. Po betoninėmis grindimis buvo suklotos 3–5 cm storio

2 pav. XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios pistoletai su titnaginėmis spynomis. V. Vėževičienės nuotr.

Fig. 2. The late 18th–early 19th-century flintlock pistols.

medinės lentos. Pašalinus jas ir statybines šiukšles atsidengė tamsiai pilkas XIX–XX(?) a. stambių ir smulkių griuvenų (plytų duženų, skiedinio gabalų ir akmenų, čerpių liekanų) sluoksnis. Jis tęsėsi maždaug iki 1,6–1,5 m gylio. Šiame sluoksnyje rasta XVII–XX a. pradžios radinių: plokštinių koklių fragmentų, puoštų herbu, augaliniais motyvais, pora juostinių koklių, vienas frizinis koklis, buitinės keramikos šukių, taupyklės šonas bei viena pasaga ir gyvūnų kaulų. Įdomesnis radinys – perkasos ŠV kampe, po slenksčiu, 30 cm gylyje rasti du XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios pistoletai su titnaginėmis spynomis (2 pav.). Prie jų rastas vienas nedidelis koklio fragmentas datuojamas XIX a.

Nuo 1,6 m prasidėjo juodo grunto sluoksnis su angliukais ir mažomis griuvenomis, kuris tęsėsi iki įžemio, pasiekto 2,55–2,65 m gylyje. Šiame sluoksnyje rasta įvairių radinių: buitinės keramikos, puodo pakraštėlių, puoštų bangelėmis, taupyklės fragmentas, plokštinių koklių fragmentų, koklis karūnėlė bei perdegusi plyta. Šio sluoksnio radiniai datuojami XVI–XVII a.

Tirtame plote fiksuoti ir 4 mūrai. *Pirmasis mūras* (M1) – 3,6 m ilgio, 50 cm pločio ir 1,3 m aukščio, sudarytas iš 30x14x6 cm dydžio netvarkingai sumūrytų antrinio panaudojimo geltonų

ir rausvų plytų, rištų moliu. Jame buvo neaiškios paskirties 1x1 m dydžio anga, užpilta žemėmis – juodu gruntu su smulkiomis griuvenomis ir angliukais. Angoje rasta buitinės keramikos fragmentų, perdegusių puodų liekanų bei vienas glazūruotas puodo pakraštėlis. Radiniai iš angos datuojami XVI a. II puse.

Antrasis mūras (M2) fiksuotas 90 cm gylyje. Jis 1,8 m ilgio, 1 m pločio ir 70 cm aukščio. Mūrytas be aiškios sistemos iš antrinio panaudojimo 30x14x6 cm dydžio rausvų ir geltonų plytų, rištų moliu. Mūras datuojamas XVIII–XIX(?) a. *Trečiasis mūras* (M3) atidengtas 85 cm gylyje, fiksuotas 90 cm ilgyje, yra 40 cm pločio ir 1,4 m aukščio. Dalis jo tęsėsi pjūvyje ir pateko į antrą patalpą. Pastaroji konstrukcija mūryta iš rausvų ir geltonų 30x15x5 cm dydžio plytų, rištų moliu. Konstrukcija netvarkinga. Ji statyta šalia mūro M2, tačiau yra vėlyvesnė, preliminariai datuojama XVIII(?) a. Kokia jos paskirtis, nėra aišku. *Ketvirtasis mūras* (M4), atidengtas po pastate buvusia siena, 80 cm gylyje, buvo 4 m ilgio, 65 cm pločio ir 1,9 m aukščio. Perkasos V dalyje jis jungėsi su anksčiau minėtu trečiuoju mūru (M3). Virš mūro M4 60 cm gylyje rasta karietos žalvarinių detalių, datuojamų XVIII a.

The Rooms at Bernardinų St. 6B

In 2016, 42 m^2 were excavated in the building at Bernardinų St. 6B on the grounds of the Lopacinskiai Palace (24967) in Vilnius Old Town (Fig. 1) and 2.55–2.65 m thick, 16th–20th-century layers with characteristic contemporary finds were recorded. Four masonry walls, preliminarily dated to the 17th–19th centuries, were also unearthed. 163 finds dating to the 16th–19th centuries were collected. The bulk of them consisted of household pottery. Two late 18th–early 19th-century flintlock pistols were also found (Fig. 2).

Pavel Vutkin

Bokšto gatvė 10D, 14

2016 m. tęsti tyrimai Vilniuje, Bokšto g. 10D, 14. Inžinerinių tinklų vietose ištirti 4 šurfai (14,75 m^2 dydžio) ir 3 perkasos (255,4 m^2 dydžio). Bendras tirtas plotas siekė 270,15 m^2. Tirtas sklypas patenka į Vilniaus senamiesčio 44 kvartalo teritoriją, jis yra prie pat buvusios miesto gynybinės sienos. Pirmą kartą mūriniai pastatai šiame sklype paminėti 1589 m. Jie nemažai nukentėjo per 1655–1660 m. karą. Žinoma, jog 1666 m. tirtame sklype stovėjo du mūriniai pastatai, kurie 1748–1749 m. gaisrų metu vėl smarkiai nukentėjo. Jie greitai atstatyti, tačiau iki XVIII a. pabaigos buvo visiškai apleisti. XVIII a. pabaigoje – XIX a. viduryje pastatai kelis kartus rekonstruoti. 1942 m. namas, buvęs prie Bokšto gatvės, nugriautas, palikta tik jo frontinė gotikinė siena. Po karo sklype įrengta slėptuvė.

1983 m. Bokšto g. 10 žvalgė Gediminas Vaitkevičius (*LIIR*, f. 1, b. 1112). Nustatyta, jog į Š nuo sklype buvusios slėptuvės sluoksniai iki 2,5 m gylio visiškai suardyti. Toliau nuo slėptuvės susidaręs iki 2 m storio XIX–XX a. sluoksnis. 1999 m. du šurfus (12,5 m^2 ploto) ištyrė A. Vaicekauskas (*ATL 1998 ir 1999 metais*, 2000, p. 474–476). Fiksuotas 1,7–3,6 m piltinio pobūdžio kultūrinis sluoksnis. Ankstyviausias horizontas datuotas XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia. 2012 m. sklype L. Girlevičius ištyrė 9 šurfus, iš viso 45 m^2. Juose aptikta XVII a. I pusės mūrų bei grindinių liekanų. Ankstyviausias sluoksnis datuotas XIV a. pabaiga – XV a. (*ATL 2012 metais,* 2013, p. 463–465). 2014 m. L. Girlevičius vykdė žvalgymus demontuojant tarybiniu laikotarpiu sklype įrengtą slėptuvę (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 629 nr. 283). Žvalgytas 500 m^2 dydžio plotas,